

VILÁGÖSSZÁG

KOLOZSVAR,
1947 március 23, csütörtök

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KÖZPONTI NAPILAPJA

IV. EVF OLYAN,
66 szám

Sorsdöntő

Jelentősége van a dunai kisnépek szempontjából a Moszkvában, a német és osztrák békéről most megindult tárgyalásoknak. A német kérdés a mi számunkra most jóval több, mint amit az angolszász politikusok legtöbbje lát benne: ipari versenytársat, vagy jól kihasználható területet.

A Dunavölgy kis népei, románok, szlovákok, bulgárok valamennyien a német Lebensraum hajólos szorításában vergődve váltunk nagykorú modern nemzetekké. Nemzeti öntudatunkat az a küzdelem kovácsolta acélossá, amelyet a német imperializmus és 1866 óta a Drang nach Ostent, a német birodalom keleti terjeszkedését engedelmesen szolgáló Habsburg-monarchia ellen vívtunk. A rohamosan ipari nagyhatalommá fejlődő Németország nemcsak életünk gazdasági alapjait rendelte alá a maga szükségletének hanem véres erőszakkal, ravasz diplomáciával és a kultúrfejlény álfumával tört önálló nemzeti létünk és kis nemzetünk békéje ellen.

A „kultúrfejlény” hajszáledényén át szinte észrevétlenül beleszempesztte az agyunkba a faji gőg és fensőbb-ség eszméit és mert uralkodni akart népeinkben, vezető korszakjainkon és közeposztálybeli értelmiségünkön át egymás ellen játszott ki bennünket. Már a Bach-korszak cseh hivatalnokai kezdték a németesítést Magyarországon, 1867 után pedig az előjogokkal felvértezett magyar uralkodó, osztály magyarsított a biszmarcki Reichtól kölcsönzött szellemben a Felvidék szlovákjait.

A kibontakozó német imperializmus példája és szelleme hatotta át a dunai kis népek életét. A német vasakével a fényképezőgéppel és precíziós műszerekkel együtt kaptuk Nietzsché, Treitschke, történevezet és geopolitikusokat román, cseh és magyar fordításban könyvkereskedésben és az egyetemek katedráiról. De kaptunk különösen mi magyarok, egyebet, sokkal tragikusabb ajándékot is. Nevezetesen: nagybirtokos arisztokráciánktól olyan politikát, amely végtelenen hozzártapoltta a magyarság sorsát a világhódításra törő német imperializmushoz.

Széchényi István nagyratörő iparosítási és népművelési álma, mi a nyugati liberális termékenyített meg, Kossuth dunai terve és szláv orientációja, a cseh Karel Havlicek Borovský nemzetébresztő lendülete, a román Balcescu román-magyar összefogást sürgető dunavölgyi elközelítése végső fokon mind a német imperializmus és magyar, román, szerb, cseh csatjósainak zsarnoki ökle alatt mállottak.

Sorsuk hirtelen, emigráció, elme-gyógyintézet volt. Népeink sorsa pedig — koldusbot és háborús véráldozat. A hiperinfláció, a német imperializmus felsőfokúként tetje teljessé a dunai kis népek tragédiáját. A német „letérből”, amely átfogta a Poloponézot, Konstantát, a krími félszigetet a kaukázusi oaját, az ukrán gabonamezőket, háttér lett, a német „kultúrfejlény” pedig a barbarizmus tere Auschwitzel, Majdanekkel, Belsennej és Dachauval. Egymás ellen uszított kis országainkat lefokozták a nagy német hadigép géskamrájává. Petőfi, Ady, Balcescu, Mestrovic, Dvorák népeit a Irchák, Antoncsuk, Horea Simák, Nedleek, Szilasiak kezére adták.

A Szovjetunió felszabadító Vörös Hadseregének köszönhetően, hogy ezt a gyűlöletet elűjtötte a fejünk felől.

Moszkvában most nem a német nép felett ülnek ítélőszékek, hanem a német imperializmus felett, amely rövid évszázadon belül egy Európát és két világháborút robbantott ki. A győzelem, amelyet az Egyesült Nemzetek fegyverrel aráltak, még nem teljes. A német imperializmus kevert öröknek hatalmas timogatói vannak. A megszűnt Németország nyugati iverzetelében még garázdálkodhatnak a hiperinflációs megszálltjait és azok a nagypári és nagybirtokos rétegek, melyeknek életjele a terjeszkedés, a saját népiük és más népek feigazása.

A föld azonban nagyot fordult a világot és hirtelen háború óta. A német imperializmussal és nyugati timogatóival szemben áll a Szovjetunió, a világ egyik legnagyobb hatalom és erkölcsi ereje, szemben állnak Németország szomszédai nyugaton és keleten és részen áll a nyugati hatalmi szövetkezett munkássága és egész hatalmú tábor.

Kis nemzetünk jöv. szabadsága és jövője függ a moszkvai tárgyalások eredményétől. A mi feladatunk most erőtlen azt az irányzatot, amely hozzásegít bennünket, hogy a német háttérrel, amelynek romjai körülbűntünk hevernek, a dunai kis népek szabadságának és felvilágosításának szellemében lépünk.

(sz. L.)

Sztalin vezértábornagy és Bidault francia külügyminiszter kétórás megbeszélése

Egymillió repülőt szereltek le Angliában — Napi tizenhat órát tanácskoznak a külügyminiszterek — Kinevezték a magyar kormány új tagjait

Sztalin, a Szovjetunió miniszterelnöke hétfőn este két óra hosszat tartó kihallgatáson fogadta Bidault francia külügyminisztert. A kihallgatáson jelen volt még Molotov szovjet külügyminiszter és a moszkvai francia nagykövét.

A hírről az angol rádió is beszámolt, megjegyezve, hogy a Moszkvában tartózkodó külügyminiszterek között Bidault az első, akit Sztalin vezértábornagy fogadott. Ugy tudják, hogy a találkozás a francia—szovjet szövetségi szerződés felülvizsgálásával áll kapcsolatban. Az angol rádió szerint a brit—szovjet szövetségi szerződés felülvizsgálása kérdésében Bevin angol külügyminiszter a héten valószínűleg szintén kihallgatásra megy Sztalin miniszterelnökhöz.

KÖZÖS ELLENŐRZÉS A RUHR-VIDÉKEN

A külügyminiszterek tanácsa hétfői ülésén Molotov 11 pontból álló tervet ismertett Németországgal kapcsolatban. A terv javasolja a németországi brit és amerikai övezet gazdasági egybeolvasztásának a megszüntetését, mert az egybeolvasztás ellenkezik a potsdami egyezményvel. A Reutersügynökség szerint Molotov javaslata a Ruhr-vidéknek az Egyesült Államok, a Szovjetunió, Anglia és Franciaország közös ellenőrzése alá helyezését indítványozza.

Marshall javasolta, hogy az ipar, a mezőgazdaság, a pénzügy, a szállítás és a külkereskedelem intézésére Németországban létesítsenek központi hivatalokat és az ország határain belül tegyék szabaddá a kereskedelmet.

Bevin sürgette a német ipari termelés színvonalának az emelését, hogy az ország így eleget tessen jóvátételi kötelességeinek.

A külügyminiszterek tanácsáról szólva, az angol rádió megállapítja, hogy még egyetlen értekezleten sem végeztek annyi munkát, mint most Moszkvában. A híradás szerint az értekezleten résztvevő kiküldöttek naponta általában 16 órát dolgoznak.

A TASS-ügynökség érdekes jelentésben visszatér a németországi brit övezetben átmenetileg alakított német alakulatok kérdésére, amely Molotov és Bevin minapi felszólalásában szerepelt. A Berlinből keltezett jelentés szerint „a brit királyi tengerészetnek alárendelt ugynevezett átmenetileg alakulatok önkénteseinek a toborzása ez év elején kezdődött a németországi brit megszállási övezetben — jelenti Hannoverből a „Berliner Zeitung”. — A megalakított egységekben valamennyi vezető tisztséget, egészen a legmagasabbakig, német tisztek töltik be. Az önkéntesek legtöbbje volt hitlerista. Ezek az alakulatokba való besorolásuk után, névesenek elvetve a náciállítási törvények”.

JUGOSZLAV — OLASZ KÖZLEDEDES

Az európai diplomáciai viszonyok háború utáni rendeződésével kapcsolatban két eseményről érkezik jelentés:

Csehszlovákia eddigi bécsi megbízottja Rower elnöknek átnyújtotta megbízólevelét, mint rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter. Ezzel Csehszlovákia eddigi bécsi képviselői követségét feloszlott és a két ország között felállt a rendes diplomáciai kapcsolat. Roter prágai osztrák követ héten nyújtja át megbízólevelét

Benes elnöknek.

A jugoszláv kormány felkérte az olasz kormány hozzájárul jugo-vegyék fel a rendes diplomáciai kapcsolatokat a két ország között. Sforza olasz külügyminiszter kifejezte a jugoszláv kezdeményezés felett érzett örömet s közölte, hogy az olasz kormány hozzájárul jugoszláv követség felállításához s a maga részéről hajlandó követséget létesíteni Belgrádban.

MEGSZÜNIK ANGLIA GÖRÖGORSZÁGI SEGÉLYNYUJTÁSA?

Truman amerikai elnöknek Görögország és Törökország megsegítéséről szóló javaslata hétfőn került az amerikai kongresszus elé. Az angol rádió szerint politikai körökben kétségesnek tartják, hogy a kongresszus elfogadja a javaslatot március 31-ig, amikor megszűnik Anglia görögországi segélynyújtása. Potter, az USA görögországi gazdasági missziójának vezetője hazaérkezett Washingtonba. Jövő héten hozták nyilvánosságra jelentését.

Vanderberg szenátor Truman javaslatával kapcsolatban bejelentette, hogy a washingtoni külügy-

minisztériumtól részletes jelentést kér Görögország és Törökország helyzetéről. Ugyanakkor megkérte kártársait, hogy közöljék vele az USA, középkeleti politikájára vonatkozó észrevételeiket, hogy ezeket is belefoglalhasa a külügyminisztériumhoz szánt kérdőívbe.

Londonban MacNeil külügyi államtitkár hétfőn kijelentette, hogy Anglia március 31-e után nem vállalhat Görögországban semmiféle fontosabb segítséget. A brit kormány tájékoztatta az amerikai kormányt a görögországi és törökországi segítség megszüntetéséről szóló elhatározásáról, az amerikai kormány azonban nem kérte ki a brit kormány véleményét a segélynyújtással kapcsolatban. MacNeil közölte még, hogy Truman javaslata nem változtat azon az elhatározáson, hogy mihamiely lehetséges, kivonják Görögországból az angol csapatokat.

A MAGYAR KORMÁNY ÚJ TAGJAI

Magyarországon — mint a TASS-ügynökség közli — hivatalosan is bejelentették a Kiszgadó-párt által néhány nap előtt visszahívott miniszterek helyére történt

új kinevezéseket. A kormány új tagjai: Nyárády Miklós pénzügyminiszter, Dinnyés Lajos honvédelmi miniszter, Mihályfi Ernő tájékoztatási miniszter, Ortutay Gyula közoktatásügyi miniszter, Veres Péter ujjáépítési miniszter.

Itt írjuk meg, hogy az összekövesséssel kapcsolatban letartóztatott Demter Béla volt kolozsvári ujságíró.

A FENYEGETETT FRANCIA IPAR

A „Pravda” szerint angol és francia sajtóköri körökben megerősítik, hogy Franciaország és Anglia között előzetes tárgyalások voltak a hadfelszerelés egységesítésére. Ezzel kapcsolatban több feltéves hangzott el. Így szó van a szárazföldi hadsereg egységesítéséről. Egyes hirmagyarázók szerint azonban az angolok nem mennek bele abba, hogy egyszerűen eladják Franciaországnak a szükséges felszerelést, hanem ragaszkodnak a két ipar egységesítéséhez is. Arra törekedjenek, hogy benyomuljanak a francia iparba és ezt alvessék Nagybritániának — írja a lap.

Kurkó Gyárfás és parlamenti csoportunk a magyar kisiparosok kérdéseiről tárgyalt a kormány vezetőivel

„A régi oligarchikus politikának nincsen helye az országban”

— állapította meg a parlament,

megemlékezve az 1907-es parasztforradalom érfordulójáról

BUKAREST. — (Parlamenti tudósítók telefonjelentése.) Kurkó Gyárfás, a Magyar Népi Szövetség országos elnöke kedden délelőtt 12 órakor a magyar parlamenti csoport szakbizottságával felkereste a nemzetgazdasági minisztériumban Maurer államtitkárt, akivel időszerű gazdasági kérdéseket tárgyaltak meg.

Ma, szerdán délben 1 órakor Kurkó Gyárfás a Magyar Népi Szövetség kisiparos-küldöttségével Groza Péternél lesz kihallgatáson. A kihallgatás alkalmával részletesen tájékoztatni kívánja a miniszterelnököt a kisiparosság, különösen a magyar kisiparosok helyzetéről és megoldatlan kérdéseiről.

Amikor Bratianu Ionel 11 ezer földművest kivégeztetett

A képviselőház hétfő délutáni ülésén Pop Dumitriu elnök elnökletével az 1907. évi román parasztforradalom megemlékezése jegyében zajlott le. Miután Profiri közlekedési és Georgescu Teohari belügyminiszter törvényjavaslatot terjesztettek a ház elé, Barbulescu Ionica, a Román Kommunista Párt parasztképviselője lépett az emelvényre. Emlekezett a képviselőházat a 40 évvel ezelőtt lezajlott és véresen elnyomott román parasztforradalomra és egyperces tiszteletadást javasolt. A tiszteletadás után Barbulescu képviselő lendületes beszédben vázolta a századeleji román parasztság megrendítő jobbágy-helyzetét s azokat az okokat, amelyek a földesurak és bérlők elleni nyílt forradalomhoz vezettek.

— A parasztság jogos követeléseire — mondotta — az akkori belügyminiszter, Bratianu Ionel, sorlózott felett s én, mint oltónai földművesek gyermeke, nem hagyhatom azt figyelmen kívül, hogy 40 évvel ezelőtt Bratianu rendelkezésre az oltónai falvakat tűzrésegi bombákkal verték szét.

A képviselő beszéde végén rámutatott arra, hogy ha 40 évvel ezelőtt Bratianuék és a földbirtokosok őszefogtak a parasztság jogos küzdelmének véres letörésére, ma az első demokrata parlamentben a munkásság és a föld-

művesség, a Munkások és Földművesek Szövetsége küzd vállvettve azért, hogy az egész dolgozó nép előre haladjon a demokrata reformok megvalósítása útján.

Barbulescu beszéde közben a Tatarcsu-féle liberálszociálpárti képviselők élénken tiltakoztak a Bratianu Ionelre tett megállapítás ellen, azt állítva, hogy az ilyen beállítás a történelmi tények meghamisítása. Lungu Ion, Alexandrescu-féle parasztpárti, Zaharia Tanase szociáldemokrata, Oprca Vitiusu ekisfronti, Sulica Marin nemzeti néppárti, Filderman szociáldemokrata, Balintanu szociáldemokrata és a liberális párt hangadóiként jelentkező Dumitriu és Tomasiu liberálszociálpárti képviselők között igen éles történelmi vita keletkezett. A két liberálszociálpárti képviselő először is azt akarta tisztázni, hogy Bratianu Ionelnek nem volt köze a 11 ezer földműves kivégzéséhez, másrészt, hogy ő volt egyike a legnagyobb román demokratáknak, aki őszefogva az akkori pártokat, hazafianan cselekedett, amikor a forradalmat meg elején irtkezett megállítani s aki a parasztság sorsát is lényegesen megjavította.

Az ellenük szóló képviselők azonban a történelmet idézve mutatták rá, hogy Bratianu Ionelnek igen sok köze volt a parasztság kivégzéséhez, hiszen mint belügyminiszter, ő adta ki a rendelkezése-

ket. A több mint egy órát tartó vitát Miron Constantinescu, a Kommunista Párt képviselője emelkedett hangon és tárgyilagos beszéddel zárta be.

— A demokrata parlamentnek egyszer s mindenkorra le kell szögeznie — hangoztatta —, hogy az 1907-es felkelésnek szociális jellege volt. A román parasztság szabadságért, a földért és demokráciáért folytatott harcot. Az a nemzeti összefogás, amiről egyes képviselők beszélnek, tulajdonképpen a földbirtokosok összefogása volt a parasztság és a munkások ellen. Majd így folytatta:

— Ha hazafiságról beszélünk, akkor tisztázniuk ennek a fogalomnak a tartalmát. A hazafiság, ahogy Tudor Vladimirescu mondomta: a nép és nem a királyságotak érdekének védelmét jelenti. A földbirtokosok és az akkori politikai pártok összefogása 1907-ben tehát hazafianan cselekedett volt. Nyílt ország- és népirtás. A mai demokrata Romániában — fejezte be nagy lelkesedéssel közölte beszédét Miron Constantinescu — az 1907-es oligarchikus politika folytatásának nincs helye, mert aki ezt megpróbálná, az az egész néppel talán szemben magát.

A vita befejezése után a képviselőház négy törvényjavaslatot szavazott meg. Új úlése kedden délután került sor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Krassai-utca 7.
Távbeszélő: 258.

Szerkesztőbizottság:
BENEDEK MARCELL, KÁCSÓ SÁNDOR, HÓS KÁROLY
Feladós szerkesztő: BALOGH EDGÁR

„Magyar Ifjuság”

Amellett jelent meg a Magyar Népi Szövetség ifjuságának márciusi röpirata. A gazdag tartalma röpirat a márciusi ifjak szellemét és nősi munkavállalásait idézi a számbavesszi a romániai magyar ifjuság mai életének kérdéseit, hiányait.

röpirat vezetőikében Pál Árpád, Balogh Edgár levélben hívja munkára Erdély magyar fiatalosságát népe és jövője érdekében. A gazdag tartalma röpirat cikkei, versei Pál Árpád, Sütő András, Kabán Ferenc, Beke György, Benkő Samu, Balogh Edgár, Benkő János, Gellért Sándor, Székely András, Ifj. dr. Xántus János és Nagy Mihály írták. A röpirat, amely mérföldkőre az erdélyi magyar ifjusági munkának, egyaránt foglalkozik a földműves munkás és az értelmiségi ifjuság életével és kérdéseivel.

A SZABADEGYETEMI ELŐADÁSOK ORARENDJE. Szerdán március 19-én délután fél 5-től fél 6-ig Venczel József: „A dunamenti állatok alakulása a XX. században”. 6-tól 7 óráig Pászti Géza: „Gyakorlati szociálpolitika” című előadása. Kat folytatják. Az előadás helye a Jog- és Közgazdaságtudományi Kar I. számú tanterme. A belépés díjtalan.

(*) AZ ERDEKELTEK TUDOMÁSÁRA HOZZUK, hogy a kolozsvári Viziművek alkalmazottai orvosi segítségének ellátására orvost alkalmaz. Fejlesztést a titkárság ad.

(*) TUDOMÁSÁRA HOZZUK MINDAZOKNAK, akik a máramarosági vadászati szakiskolát sikeresen elvégezték, hogy egy külföldi vizsga sikeres letétele után megkapják a főerdőri diplomát. A külföldi vizsga május 28-31-e között lesz a Scuola de Brigadieri Silviciiban Girghiu (Maros megye) a következő tantárgyakból: erdővédelem, erdőművelés, számviselés, földmérés, erdővédelem, üzemrendezés, irodaugyvitel és erdőtervezés. Bővebb felvilágosítást a Scuola de Brigadieri Silviciiban Murgu megye igazgatóságától lehet kérni.

SZERDÁN, MÁRCIUS 19-ÉN a MNSZ I. kerületi szervezőbizottsága Farkas-utcai helyiségében, a köznevelési ifjuság Negyedlogasszony utca 28. sz. alatti helyiségében 6 órakor, míg a VI. kerület szervező bizottsága a monostori református iskola helyiségében fél 7 órakor tartja rendes heti gyűléseit.

M Ű V É S Z E T

A képzőművészek szakszervezetének második tárlata

KOLOZSVAR. — A kolozsvári képzőművészek szakszervezetének második tárlatán Adler Adolf, Darkó László, Dócziné Berde Amália, Victor A. Constantinescu, Widmann Valter festők és Flesca Carol szobrász állították ki műveiket. A fiatalok munkáján sok akarat és igyekezet látszik, de energiájuk részben a formák, színek és az egyéni felfogás keresésében. All ez elsősorban Adler Adolfra, aki abban a fejlődési korban van, mikor a művész az anyag és a technika egyesítésének harcát vívja. Színbőség, erőteljes konstrukcióra való törekvés jellemzi képeit. Különleges figyelmet érdemel Darkó László. Felfogásában a neoklasszikus irány eredményeit gyümölcsözően meglegő tehetséggel. Az az érzésünk, hogy korán kiforrott mesterségbeli tudása, melyet az említett iskolának kötelezett el, további fejlődésében komoly választást idézhet elő, ha idejében nem keres megoldást az egyéni mondani-

való kifejezésére. Ha ezt megtalálja, az esszettel és a színekkel való tökéletes bánásmódja legjobb festőink sorába emelheti. Dócziné Berde Amália megmaradt eddigi vonalán. A bányai festőiskola rajz, színfoltok és világítási fokozatokra épített pikturáját képviseli. „Hazatérés Kolozsvárra” című képében maradéktalanul sikerült visszaadnia a menekülők visszatérésének tragikumát. Victor Constantinescu 16 képpel jelentkezett, de csak a „Balatonnál” és az „Érchegeység tájkép” című olajképekben láthatunk művészi színvonalat. Widmann Valter a töle ismert deris, frissességet árasztó virágcsendleteket hozta a tárlatra. Flesca Carol hivatottan képviselte szobrászainkat. Kompozíciója, de különösen „Kannás nője”-nek nyilvános, gótlisz vonalvezetése még emlékeztet Szervátiuszra, de többi darabjai nemesak kézjegyet, hanem egyéniségének pecsétjét is magukon hordják. (h. e.)

Veszedelemes kanyar Bemutató pénteken este

A budapesti Nemzeti Színház Kamaraszínházának több mint 200. színházi évfordulója alkalmából a színház és a Párisi Angol Iró Egyesület közösen rendezte a „Veszedelemes kanyar” című művet. A művet minden nagyobb színházban bemutatásra került. Színházunk megrendezte a darab angol eredetű és Benedek Marcell fordításában „Veszedelemes kanyar” című művet pénteken este mutatja be. Közművelésügyi vezetés mellett különböző ambulatív részletek a darab főszereplőjéről a pénteki bemutatás, mert ilyen alkalommal minden művésznél, nálánál a művészi darab hosszú évek óta nem szerepelt a színház műsorán.

pelnek Haydn-ig. Jegyzőkönyv a színház pénztáráról.

MÁRCIUS 22-ÉN, szombaton este 7 órakor a Zeneművészeti Főiskola előadóteremében hangversenyt rendez az érdeklődők részére.

„SZENTGYÖRGYI ISTVÁN” ÁLLAMI MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szerdán délután 4 órakor: Sárgey Mihály. Olcsó bélyárral. Este 7 órakor: János vitéz. Csütörtökön este 7 órakor: János vitéz. Pénteken este 7 órakor: Veszedelemes kanyar.

A ROMÁN NEMZETI SZÍNHÁZ ÉS OPERA MŰSORA:

Szerdán este 7 órakor: Vízözveggy.

KOLOZSVARI MOZIK MŰSORA:

CAPITOL: Órdaesi muzika. Főszereplő Alice Faye, Thelma Power. CORSO: Bűvészek szünet. Nagy szívet mesefilm magyar felirattal. RIO: Tükörküldetés. ROYAL: A tükör. Új francia film. ROYAL-TEREM: A rang (film). SELECT: Csárdáskirálynő. URANIA: Szerelem és szerelem.

Réz Mihályék kóstelója

Nagy István új könyvének olvasásakor döbbenünk rá, hogy milyen fogypékos ifjusági irodalmunk Jókai, Mikszáth és Gárdonyi művei ifjusági olvasmányokká lettek a desztinatívja kalandok, bájos elváltások és a formai szépség révén, de hol az az ifjusági regény, amely lélekformáló erejével a való élet, új, becsületos ember közöttiség felé tárulkozik? A „Pál-utcai fiúk”, vagy Móríc Zsigmond „Légy jó mindhalálig” című könyve már mutatják az utat az igazi ifjusági regényhez, de a kör szűk és csak befelé lehet nézni a játék és a gyermeki lélek fájdalmának szűrőjén. Verne és May Károly kalandokban bővelkedő olvasmányai a lendülő tőkés imperializmus korszakát példázák, ha átfüti is őket az emberi jószágra való törekvés. A végtel Forró Pál „Egy diáktörténet” című regénye, amely kizárólag freudi próbálkozás az ifjúkori sexualitás dzsungeljében.

Nagy István „Réz Mihályék kóstelója” című új könyvének nincs elődje, csak Bjelich és Pantelejev szovjet írók „Skid”-jével hasonlítható össze és az is csak a szándék azonosságában. De amíg „Skid” a forradalom utáni idők elcsatangolt „beprizornyjai”-nak története egy sajátos szovjet intézmény nevelést létezőben, Nagy István műve a külvárosok gyermekeinek élettörténete a háború utolsó éveiben. A levegő nemcsak a szűk, sáros utcák alacsony házaihoz és a szemétdomb melletti füvetlen játszótérre fojtó, de fojtogató az a világ is, amely a füstölögő gyárak árnyékában ezrek (ezek külvárosi életformáját teremtetten meg). És mégis milyen csodálatos szépségekkel teli ez a világ, ahonnan minden fojtogató ellenére szebb és emberibb élet felé törnek a vágyak.

A nyár forró és tikkasztó. A szülők egész nap távol, lélekölő robotban próbálják megszerezni a mindennapi kenyeret. Gyermekeik magukra maradvány, kis csapatokba verődve keresik a játék lelket frissítő izgalmait. Száll a rongylabda a kőrifa alatt, a rosszul táplált gyermekek arcán kipirulnak az éhség rózsái, míg Réz Mihályék malacának pusztulása fel nem kavarja a kicsi társadalom mindennapi játékát. Kalandok özöne indul el, hogy visszaszerezhessek közösen Réz Mihályék malacát, de minden szándékuk előtt ott toronyosulnak a „rend” és „rabló világ” áthatolhatatlannak látszó akadályai. Deris és szivettőpó események színtere lesz a külváros és a Szamospart. Miniatur világ, le benne van az egész élet. Lélekzajtóvá tessük a játék és a bontakozó életre-készülős fordulatok történéseit és azt a hitet, amely e kívülről visszatartólag látszó világból új, boldogabb közösség felé vezet.

Nagy István pompás, ifjusági irodalmunkban egyedülálló könyve az utóbbi évek legkiválóbb erdélyi irodalmi alkotása. S bár a cím alatti magyarázat kizárólag ifjusági regénynek tünteti fel, mérsékelt mérvben elhatárolható. Mesteri környezet- és lélekrajz teszi igazán művészi alkotássá, amely a felnőt is szívesen olvas. Nagy István, a kolozsvári munkásirodalom művelő utátrókat jelentkeztet a magyar irodalomban. Alf, vagy kevéssé ismert világról írta el a sokszor mesterségesen rábocsátott ködöt. Ez a világ, a szegények világa azonban nem szűk, benne dobog az egész jószáduka emberiség szíve. Ezek a városi szegények nemesek, bíró, magukba roskadó emberek, de a békés élet harcát emélti is. S ha elesettek és kiszáradók, írójuk abból az életességből akarja kiemelni őket, hogy kérdésük megtehető értelemmel és céllal. Ezt a világot semmi sem ismeri jobban Nagy Istvánnal és „Réz Mihályék kóstelója” a világ reális ábrázolásával és a megívás művészi igényességével újabb állomása az író fejlődésének.

A könyv a napokban jelenik meg „Libro” kiadásban.

TAMÁS GÁSPÁR

(*) MEGHÍVÓ. A Kolozsvári Ifjúsági Szövetség március 23-án délután 10 órakor tartja rendes közgyűlést a Kézai utcán, utca 8. szám alatti helyiségében, amelyre a tagokat meghívja az Ifjúsági Szövetség. Határozati közzététel után a rendezvény a közgyűlés március 30-án délután 10 órakor ugyazott lesz megtartva.

AZ ORSZÁG ÉLETE

Marosvásárhely:

A 250 munkással dolgozó marosvásárhelyi RATA-üzemet társasgépköcsi gyárrá akarják kifejlesztetni és újabb 300 munkást akarnak felvenni. Az üzem vezetősége a társasgépköcsi gyár céljaira a tankos-laktanya egyik elhagyott épületét szeretné megkapni. Jelenleg az üzem Sebő Géza és Tenele Simion mérnökök vezetése alatt 20 új társasgépköcsi gyártását kezdte meg. Ebből május 1-re legalább 10, de lehet, hogy még több készül. Nyersanyagkészletük 25 kocsi gyártására elég. Az üzemre jellemző, hogy máris bevezette az akkord munkabért, amelynek révén a munkások jóval egymillió lejen felül keresnek, megvan az ekónomájuk, emellett az üzem munkásai számára cipezetest és szabóságot tart fenn. Az ország nyersanyaghiánnyal küzdő gazdasági életét új géppel segítették meg. Az új rendszerű gép átformálja és használhatóvá teszi a társasgépköcsi gyártásához azt a vasat, amely erre egyébként nem volna alkalmas. Az üzemben munkaverseny folyik, amelyet legutóbb Csernák Géza csoportja nyert meg. A győztes csoport tagjainak neve: Szőke Ferenc, Petterffy András, Vojmí Mihály, Kristovics István, Bardasan Alexandru és Fülöp János.

Bukarest: felkutatják az üzembe-

Dukarest: helyezhető traktorokat

A Vas- és Fémipari Szakszervezet kezdeményezésére bizottság alakult a hibás, de üzembehelyezhető traktorok felkutatására. A bizottság, melynek tagjai egy mérnök, egy traktorkezelő és a szakszervezet képviselője, máris eredményes munkáról számolhat be. Tizenhárom vállalatnál 120 traktort találtak, ezek közül ötvenet már üzembe is helyezték. A többieket rövidesen kijavítják, a szükséges alkatrészek beszerzésének feladata a földművelésügyi minisztérium motorkultúra-osztályára hárul.

Temesvár: felfelé emelkedő iparvállalatok

Testvérkapcsolat, a „Szabad Szó”-nak munkatársa végigjárta a temesvári nagyobb magyar iparvállalatokat és vezetőiket megkérdezte, mit remélnék az új szovjet-román gazdasági egyezménytől. A Dobay-testvérek fonó- és kötőgyára nagyobb gyapotkiutalást remél. A gyár vezetői úgy tudják, hogy az elmúlt évvel szemben, amikor mindössze 1200 kiló szövet gyapotot kaptak, ebben az évben 2600 kilót kapnak. A Dóczy-féle tanszer- és bútorgyár nyersanyaghiánnyal küzd, pedig az országban bőségesen van fa, de nem képesek megfelelő mennyiségű vasúti kocsihoz jutni. Az új szovjet-román egyezménytől főként a szállítási nehézségek kiküszöbölését remélik, mert — mint mondták — ha megfelelő mennyiségű vasúti kocsi és emellett faszék is áll majd rendelkezésükre, a békés-nyugalomig tudják felemelni termelésüket.

Nagyvárad: szabadságharc dunavölgyi jelentőségéről

Balogh Edgár a nagyváradai MNSZ szabadságharc dunavölgyi jelentőségéről című előadást tartott. Balogh Edgár előadásában Petőfi és a 48-as szabadságharc az antiszemitizmus elleni és a román-szlovák-magyar összefogás melletti küzdelemről beszélt és rámutatott Kossuth Dunaközéphegység-gondolatának hatalmas jelentőségére. Végül rámutatott arra, hogy Kossuth Lajos, Nicolae Balcescu, Tancsics Mihály, Murgu és Szereme Bertalan neve nem véletlenül került egymás mellé a 48-as szabadságharcokkal kapcsolatban.

SPORTÉLET

Ittasan vezette a Dermata szalméri mérkőzését a bíró

Rádió közvetíti a Karres-Dermata rangadót

KOLOZSVAR. — A vasárnapi Karres-Dermata és Vasas-Dermata mérkőzést nemesak Kolozsváron, hanem országsszerte nagy érdeklődés előzi meg. Ami eddig példátlan volt az NB II. küzdelmei során, a bukaresti Rádió-társaság igazgatósága úgy döntött, hogy a nagy érdeklődésre való tekintettel vasárnap délután 3 órakor helyszíni közvetítést ad Kolozsvárról a Karres-Dermata rangadó mérkőzés második félidőjéről. A bemondó Emanuel Valeriu, a rádió sportszerkesztője lesz. A Vasas csak kedden reggel érkezett vissza összetörve petrozsényi mérkőzéséről. Payer Inire kapitán, aki a csapat kapitánya volt, a következőket mondotta: — Ha egy kis szerencsénk van, úgy a mérkőzés mindkét pontját megszerezhettük volna, de Huszti játékosunk a szó szoros értelmében a Jutulnak nyerte meg a mérkőzést. A Dermata börtön délután kezdett játszani Szarmáról. Sfarca, a csapat elnökének nyilatkozata szerint a börtönváros csapat az egyenlítő gól után egy szabályos gólt ért el, ami a belső kapufáról pattant vissza, de Negrea játékosunk, aki „kissé” ittas állapotban vezetete a mérkőzést, nem adta meg a Frenzt által belőtt jogos és győztes gólt.

SPORTHIRADÓ

Az OSP ma, szerdán este fél 7 órakor rendkívüli ülést tart a Petőfi-utca 9. szám alatti helyiségében.

A Román Opera ma este 7 órakor díszelőadást rendez a Victoria Sport Egyesület javára.

A BEAC uszodaközpontja csütörtökön este 6 órakor tartja meg alakuló ülését a központi egység 101. számú termében. A vezetőség kéri az összes uszák pontos megjelenését. A BEAC központi uszodaközpontja csütörtökön este tartja meg alakuló ülését a református kollégium tornatermében.

